

Η επιρροή του άρθρου 11 του ν. 4281/2014 στον διοικητικό καθορισμό του αιγιαλού: η θεσμοθέτηση «ακτολογίου»;

The influence of law no 4281/2014, art. 11 on the littoral administrative determination procedure: establishment of a “coastal cadastre”?

Αθανάσιος Παπαθανασόπουλος

Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω, Δ.Ν.

Η πρόσφατη τροποποίηση των διατάξεων του ν. 2971/2001 που αφορούν στη διαδικασία διοικητικού καθορισμού των οριογραμμών αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού δημιουργεί για πρώτη φορά τις προϋποθέσεις για την ταχεία κατάρτιση μίας σύγχρονης, επιστημονικά άρτιας ψηφιακής βάσης δεδομένων, στην οποία θα είναι καταγεγραμμένες οι ακτογραμμές του συνόλου σχεδόν της χώρας, υπό τη μορφή ενός πλήρους και ολοκληρωμένου «ακτολογίου», με σημαντικές συνέπειες για τις μετέπειτα δυνατότητες διαχείρισης του παράκτιου χώρου.

Η διαδικασία προσδιορισμού των οριογραμμών των παράκτιων περιοχών αποτελεί χωρίς αμφιβολία ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα του δικαίου των παράκτιων οικοσυστημάτων. Ήδη από πολλών ετών, το Συμβούλιο της Επικρατείας κρίνει ότι ο καθορισμός των ορίων των παράκτιων ζωνών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ορθή εφαρμογή των κανόνων που συνθέτουν το καθεστώς προστασίας των οικοσυστημάτων των περιοχών αυτών¹. Οι διατάξεις του ν. 2971/2001 που διέπουν τον διοικητικό καθορισμό του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού, οι οποίες εφαρμόζονται – με κάποιες παρεκκλίσεις – και για τις όχθες, τις παλαιές όχθες και τις παρόχθιες ζώνες των μεγάλων λιμνών και των πλεύσιμων ποταμών, τροποποιήθηκαν προσφάτως με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 4281/2014², των οποίων η καινοτομία ασκεί έντονη επιρροή και δημιουργεί νέα δεδομένα στο πλαίσιο της διαχείρισης, της προστασίας και της οικονομικής αξιοποίησης των παράκτιων ζωνών.

¹ Σ.τ.Ε. (Π.Ε.) 68/1998.

² ΦΕΚ Α' 160/08.08.2014.

I. Η διαδικασία διοικητικού καθορισμού των παράκτιων οριογραμμών

Η διοικητική διαδικασία η οποία εγκαθιδρύθηκε με τον ν. 2971/2001 ήδη κρινόταν ως πολύ πιο σύντομη, τυποποιημένη, ευχερής και επιστημονικά άρτια σε σχέση με τη διαδικασία που ίσχυε υπό το καθεστώς του Α.Ν. 2344/1940³. Ωστόσο, η διαδικασία αυτή υπάγεται πλέον στις πρόσφατες τροποποιητικές του ν. 2971/2001 διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 4281/2014.

Ειδικότερα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3 του ν. 2971/2001, ο καθορισμός των ορίων του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού γίνεται από Επιτροπή, η οποία συγκροτείται σε επίπεδο νομού με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και αποτελείται από τον προϊστάμενο της Κτηματικής Υπηρεσίας ως πρόεδρο, έναν μηχανικό της Κτηματικής Υπηρεσίας άλλως Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων ή άλλης υπηρεσίας του Δημοσίου, τον αρμόδιο Λιμενάρχη, τον διευθυντή της Διεύθυνσης Πολεοδομίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και τον διευθυντή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας της Περιφέρειας (παρ.1).

Το άρθρο 4 του ν. 2971/2001, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 παρ. 1 εδ. α' του ν. 4281/2014, προβλέπει για πρώτη φορά τη χάραξη του αιγιαλού με βάση «υπόβαθρα», τα οποία φέρουν χαραγμένη επί αυτών «προκαταρκτική οριογραμμή αιγιαλού», βάσει φωτοερμηνείας ορθοφωτοχαρτών φωτοληψίας ετών 2008-2009⁴. Στα ίδια υπόβαθρα η Επιτροπή χαράσσει, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αίτησης κάθε ενδιαφερομένου προς την Κτηματική Υπηρεσία, τις οριογραμμές του παλαιού αιγιαλού και της παραλίας⁵.

³ Α. Παπαπετρόπουλος, Το νομικό καθεστώς της δόμησης στον αιγιαλό σύμφωνα με τον ν. 2971/2001 «περί αιγιαλού και παραλίας», Περ.Δικ. 2004, σελ. 181.

⁴ Άρθρο 4 παρ. 1. Τα «υπόβαθρα» παρήχθησαν για την εταιρεία Εθνικό Κτηματολόγιο και Χαρτογράφηση Α.Ε. (ΕΚΧΑ Α.Ε.), δυνάμει του έργου με τίτλο «Παραγωγή Ψηφιακών Ορθοφωτοχαρτών και ψηφιακών μοντέλων εδάφους (DigitalTerrain Model) για χάραξη αιγιαλού» και είναι εξαρτημένα από το Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς 1987.

⁵ Άρθρα 6 παρ. 1 και 7 παρ.1 του ν. 2971/2001, όπως αντικαταστάθηκαν αντιστοίχως από το άρθρο 11 παρ. 2 και παρ. 3 του ν. 4281/2014.

Σύμφωνα με το νέο άρθρο 4 παρ. 2, τα υπόβαθρα παραδίδονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών, συνοδευόμενα από τεχνική έκθεση, και στη συνέχεια διαβιβάζονται, μαζί με την τεχνική έκθεση και το ψηφιακό μοντέλο εδάφους, στις κατά τόπον αρμόδιες Κτηματικές Υπηρεσίες, καθώς και στο Γ.Ε.ΕΘ.Α.. Εντός προθεσμίας έξι μηνών από τη λήψη τους, το Γ.Ε.ΕΘ.Α. υποδεικνύει στις Κτηματικές Υπηρεσίες τα τμήματα της οριογραμμής που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 17 και τα υπόβαθρα των οποίων πρέπει να εξαιρεθούν από την ανάρτηση για λόγους εθνικής ασφάλειας.

Οι Κτηματικές Υπηρεσίες, εφαρμόζοντας τα κριτήρια του άρθρου 9 του ν. 2971/2001, υποχρεούνται εντός προθεσμίας έξι μηνών, ως προς τις περιοχές στις οποίες υφίσταται εγκεκριμένη οριογραμμή αιγιαλού, να διαγράψουν την προκαταρκτική οριογραμμή αιγιαλού και να αποτυπώσουν την εγκεκριμένη οριογραμμή ως οριστική, εκτός αν αυτή εντοπίζεται στο υδάτινο στοιχείο, αποτυπώνοντας ταυτόχρονα και τις τυχόν εγκεκριμένες οριογραμμές παραλίας και παλαιού αιγιαλού, εφόσον υπάρχουν. Στη συνέχεια, τα υπόβαθρα με την επ' αυτών χαραχθείσα γραμμή αιγιαλού, προκαταρκτική και οριστική, και την τεχνική έκθεση αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών για ενημέρωση του κοινού, εξαιρουμένων των τμημάτων που έχει υποδείξει το Γ.Ε.ΕΘ.Α.

Ως προς τις περιοχές στις οποίες δεν υφίσταται εγκεκριμένη οριογραμμή αιγιαλού, οι Κτηματικές Υπηρεσίες υποχρεούνται εντός προθεσμίας δώδεκα μηνών από τη λήψη των υποβάθρων να ελέγξουν την προκαταρκτική οριογραμμή και να υποβάλουν πρόταση για την τελική οριογραμμή σε περιπτώσεις εμφανώς εσφαλμένης προκαταρκτικής οριογραμμής ή για να αντιμετωπισθούν ασυνέχειες μεταξύ της ήδη εγκεκριμένης και της προκαταρκτικής οριογραμμής.

Οι παραπάνω προτάσεις των Κτηματικών Υπηρεσιών υποβάλλονται στις κατά τόπον αρμόδιες Επιτροπές του άρθρου 3, οι οποίες αποστέλλουν τα υπόβαθρα με την οριογραμμή που οι ίδιες προτείνουν, τις σχετικές εκθέσεις τους⁶ και την αρχική

⁶ Κατά τη σύνταξη της έκθεσής της, η Επιτροπή καθορισμού οφείλει να προβεί σε ίδια εκτίμηση των διαθέσιμων στοιχείων και σε ίδια κρίση περί των ορίων του αιγιαλού της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού, άλλως η έκθεση είναι πλημμελής και η διαδικασία

τεχνική έκθεση στους κατά τόπον αρμόδιους Γενικούς Γραμματείς των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, για την έκδοση απόφασης επικύρωσης οριστικής οριογραμμής αιγιαλού. Η απόφαση αυτή, στην οποία γίνεται μνεία της ιστοσελίδας στην οποία αναρτώνται τα συνοδευτικά της στοιχεία, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δημοσίευση που επέχει θέση μεταγραφής στα βιβλία μεταγραφών⁷ (άρθρο 4 παρ. 3). Οι αποφάσεις καθορισμού της οριστικής οριογραμμής αιγιαλού, τα τεχνικά στοιχεία και τα υπόβαθρα αναρτώνται μόνιμα στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών προς ενημέρωση του κοινού. Σχετική ανακοίνωση αναρτάται στους χώρους ανακοινώσεων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, των Περιφερειών και των παράκτιων Δήμων. Αν εξαιρεθούν από την ανάρτηση για λόγους εθνικής ασφάλειας συγκεκριμένα υπόβαθρα, οι έχοντες έννομο συμφέρον λαμβάνουν γνώση της οριστικής οριογραμμής από την αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία (άρθρο 4 παρ. 4).

Με την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας του άρθρου 4 παρ. 3 και παρ. 4 ολοκληρώνεται η διαδικασία διοικητικού καθορισμού αιγιαλού, ενώ μετά την πάροδο τριών μηνών από την κατά τα ανωτέρω ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών τεκμαίρεται ότι οι ενδιαφερόμενοι έλαβαν γνώση της απόφασης καθορισμού (άρθρο 4 παρ. 5).

Κατά το προϊσχύον καθεστώς γινόταν δεκτό ότι οι διατυπώσεις δημοσιότητας της πράξης διοικητικού καθορισμού της οριογραμμής του αιγιαλού, του παλαιού αιγιαλού και της παραλίας δεν κινούσαν την προθεσμία για την προσβολή της από τους ιδιοκτήτες των τυχόν θιγομένων ακινήτων, προθεσμία η οποία μετρούσε από την κοινοποίηση ή τη γνώση της πράξης από τους θιγομένους ιδιοκτήτες, η γνώση δε αυτή μπορούσε να τεκμαίρεται από τα πραγματικά περιστατικά και τα εν γένει δεδομένα της συγκεκριμένης περίπτωσης (έκταση της οριογραμμής που καθορίζεται, αριθμός ιδιοκτησιών, χρονικό διάστημα που παρήλθε από την δημοσίευση της

καθορισμού ακυρωτέα στο σύνολό της: Σ.τ.Ε. 1229/2014, Νόμος και Φύση (ηλ. εκδ.), 2014/III, Σ.τ.Ε. 4513/2009, Σ.τ.Ε. 3153/1999.

⁷ Κατά το προγενέστερο καθεστώς, η επικυρωτική της οριογραμμής απόφαση, μετά τη δημοσίευση στη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μεταγραφόταν μαζί με την έκθεση και το διάγραμμα στη μερίδα του Δημοσίου στα βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου Υποθηκοφυλακείου (παλαιό άρθρο 5 παρ. 6 του ν. 2971/2001).

πράξης κλπ.)⁸. Με τις νέες διατάξεις θεσπίζεται μαχητό τεκμήριο γνώσης, το οποίο καταλείπει στον ενδιαφερόμενο, μετά την παρέλευση της προθεσμίας των τριών μηνών, τη δυνατότητα να ανατρέψει το νόμιμο τεκμήριο, αποδεικνύοντας ότι δεν έλαβε γνώση της πράξης καθορισμού αιγιαλού. Οι τυχόν πλημμέλειες στις διατυπώσεις δημοσιότητας, αν και κατά τον νόμο δεν πλήττουν το κύρος της πράξης καθορισμού, δύνανται ωστόσο να αποτελέσουν κατά περίπτωση λόγο ανατροπής του νομίμου τεκμηρίου γνώσης της πράξης από τους ενδιαφερομένους.

Στην περίπτωση που η Επιτροπή του άρθρου 3 δεν εκδώσει την απόφασή της για τον καθορισμό της οριστικής οριογραμμής αιγιαλού εντός δεκαοκτώ μηνών από τη λήψη των σχετικών στοιχείων από την αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία, η προκαταρκτική οριογραμμή καθίσταται οριστική με διαπιστωτική πράξη του αρμόδιου Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία εκδίδεται εντός μηνός από την εκπνοή της παραπάνω προθεσμίας και υπόκειται στις ειρημένες διατυπώσεις δημοσιότητας (άρθρο 4 παρ. 7).

Στις περιπτώσεις που δεν επιτρέπεται η ανάρτηση υποβάθρων για λόγους εθνικής ασφάλειας ή όταν τμήματα της ακτογραμμής δεν περιλαμβάνονται σε υπόβαθρα, η οριστική οριογραμμή αιγιαλού καθορίζεται από την Επιτροπή κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 4 παρ. 6, οι οποίες προσεγγίζουν εν πολλοίς τη διαδικασία καθορισμού του παλαιού άρθρου 4 του ν. 2971/2001⁹.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 8, ο έχων έννομο συμφέρον δύναται να υποβάλει αίτημα καθορισμού οριογραμμής αιγιαλού στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία, η οποία το εισάγει στην Επιτροπή χωρίς καθυστέρηση. Η Επιτροπή καθορίζει κατά προτεραιότητα την οριστική οριογραμμή αιγιαλού σε μήκος ακτής τουλάχιστον πεντακοσίων μέτρων επί του υποβάθρου (άρθρο 4 παρ. 1), άλλως επί του τοπογραφικού διαγράμματος (άρθρο 4 παρ. 6). Η σχετική απόφαση εκδίδεται

⁸ Σ.τ.Ε. 1159/2009, Σ.τ.Ε 2531/2005.

⁹ Ο καθορισμός διενεργείται επί κτηματογραφικού υψομετρικού διαγράμματος εξαρτημένου από το Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς 1987, στο οποίο αποτυπώνονται τα όρια των ιδιοκτησιών και αναγράφονται οι εικαζόμενοι ιδιοκτήτες και το οποίο περιλαμβάνει μήκος ακτής τουλάχιστον πεντακοσίων μέτρων. Η έκθεση της Επιτροπής και το διάγραμμα επικυρώνονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης και αποστέλλονται στην εταιρεία ΕΚΧΑ Α.Ε. ή στο οικείο Υποθηκοφυλακείο κατά περίπτωση.

εντός προθεσμίας τριών μηνών από την υποβολή της σχετικής αίτησης, άλλως η προκαταρκτική γραμμή αιγιαλού θεωρείται οριστική με διαπιστωτική πράξη του αρμόδιου Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης που εκδίδεται εντός ενός μηνός από την εκπνοή της παραπάνω προθεσμίας και υπόκειται στις ειρημένες διατυπώσεις δημοσιότητας.

Η ζώνη παραλίας, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 7 παρ. 1¹⁰, καθορίζεται από την Επιτροπή στα ίδια υπόβαθρα αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αίτησης κάθε ενδιαφερομένου στην Κτηματική Υπηρεσία. Αιτήματα καθορισμού οριογραμμής παραλίας εισάγονται από την Κτηματική Υπηρεσία στην Επιτροπή χωρίς καθυστέρηση και η σχετική έκθεση συντάσσεται το αργότερο σε δύο μήνες από την υποβολή τους. Η έκθεση επικυρώνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Η απόφαση, η έκθεση της Επιτροπής και τα υπόβαθρα υποβάλλονται στους όρους δημοσιότητας που ισχύουν για τον αιγιαλό. Η ζώνη παλαιού αιγιαλού, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1¹¹, καθορίζεται από την Επιτροπή στα ίδια υπόβαθρα αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αίτησης προς την Κτηματική Υπηρεσία για καθορισμό παραλίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7. Η απόφαση, η έκθεση της Επιτροπής και τα υπόβαθρα δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δημοσίευση που επέχει θέση μεταγραφής στα βιβλία μεταγραφών (άρθρο 6 παρ. 4).

Σε περίπτωση εσφαλμένου καθορισμού της οριογραμμής του αιγιαλού, του παλαιού αιγιαλού ή της παραλίας ή μεταβολής της ακτογραμμής λόγω νόμιμων τεχνικών έργων ή φυσικών αιτιών¹², το άρθρο 7Α του ν. 2971/2001¹³ ορίζει ότι επιτρέπεται ο επανακαθορισμός των οριογραμμών από την Επιτροπή, αυτεπαγγέλτως ή μετά από αίτηση κάθε ενδιαφερόμενου και προσκόμισης από τον ίδιο στην αρμόδια

¹⁰ Όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 παρ. 3 εδ. α' του ν. 4281/2014

¹¹ Όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 παρ. 2 του ν. 4281/2014.

¹² Υπό το προγενέστερο καθεστώς, το άρθρο 5 παρ. 9 του ν. 2971/2001 προέβλεπε τον επανακαθορισμό σε περίπτωση σφάλματος στον αρχικό καθορισμό, ενώ η νομολογία δεχόταν τον επανακαθορισμό και λόγω μεταβολής της οριογραμμής εξ αιτίας φυσικών φαινομένων: Σ.τ.Ε. 4312/2001, Ελ.Δικ. 2003, σελ. 1015.

¹³ Όπως προστέθηκε με το άρθρο 11 παρ. 4 του ν. 4281/2014. Υπό το προϊσχύον καθεστώς, ο επανακαθορισμός προβλεπόταν από τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 2971/2001.

Κτηματική Υπηρεσία φακέλου με πλήρη στοιχεία που αποδεικνύουν το σφάλμα του πρώτου καθορισμού¹⁴.

II. Σημασία και προοπτική των νέων διατάξεων

Η καθοριστικής σημασίας καινοτομία των παραπάνω τροποποιήσεων που επήλθαν με τον ν. 4281/2014 στο νομικό πλαίσιο της διαδικασίας καθορισμού των παράκτιων οριογραμμών συνίσταται στην κατάρτιση και χρήση για τον καθορισμό του αιγιαλού σύγχρονου, ψηφιακού χαρτογραφικού υποβάθρου υψηλής ευκρίνειας και ακριβείας, με ενιαίες προδιαγραφές και μορφή για το μεγαλύτερο τμήμα της Επικράτειας, ήτοι για ηπειρωτική και νησιωτική ακτογραμμή και όχθες ποταμών και λιμνών συνολικού μήκους 15.994 χιλιομέτρων. Η διαδικασία αυτή επιτρέπει την επιστημονικά αντικειμενική εκτίμηση και καταγραφή της ακτογραμμής¹⁵.

Εξίσου σημαντική είναι η χάραξη επί των υποβάθρων της «Προκαταρκτικής Οριογραμμής Αιγιαλού», η οποία έχει διενεργηθεί, κατ' εφαρμογή των κριτηρίων του ν. 2971/2001, με ψηφιοποίηση επί των ορθοφωτοχαρτών, λαμβάνοντας υπ' όψη το ψηφιακό μοντέλο εδάφους (DTM), κατατάσσοντας τα τμήματα των γραμμών σε θεματικές ενότητες ανάλογα με την κατηγορία και τα χαρακτηριστικά της ακτής (ύψος ακτής, φυσικό όριο βλάστησης, δόμηση της περιοχής, ύπαρξη τεχνικών ή λιμενικών έργων, εκροή-δέλτα ποταμών, λίμνες, λιμνοθάλασσες κλπ.)¹⁶.

Αξιοποιώντας το παραπάνω υλικοτεχνικό υπόβαθρο, ο ν. 4281/2014 επιβάλλει τον εντός βραχείας προθεσμίας καθορισμό από τα αρμόδια όργανα της οριστικής οριογραμμής αιγιαλού στο σύνολο της Επικράτειας, σε αντίθεση με το προγενέστερο

¹⁴ Σ.τ.Ε. 1229/2014, Νόμος και Φύση (ηλ. εκδ.), 2014/III, Σ.τ.Ε. 3615/2007 : Η κρίση της Διοίκησης ως προς την ανάγκη επανακαθορισμού πρέπει να αιτιολογείται νομίμως με την παράθεση ειδικών τεχνικών στοιχείων και διαπιστώσεων που αποδεικνύουν την συνδρομή περιπτώσεως πλάνης περί τα πράγματα κατά τον αρχικό καθορισμό, χωρίς όμως να απαιτείται η ειδική μνεία κάθε συγκεκριμένου σημείου απόκλισης.

¹⁵ *ιδ.* Α. Αργυρίου, Το χαρτογραφικό υπόβαθρο της ζώνης του αιγιαλού της χώρας και η χρησιμοποίησή του για τον προσδιορισμό της προκαταρκτικής οριογραμμής αυτού, 12ο Εθνικό Συνέδριο Χαρτογραφίας, Κοζάνη 10-12 Οκτωβρίου 2012.

¹⁶ *ιδ.* Α. Αργυρίου, *οπ. π.*

νομοθετικό καθεστώς, υπό το οποίο η διαδικασία καθορισμού είχε αποσπασματικό χαρακτήρα, κινούμενη αυτεπαγγέλτως, κατά τη διακριτική ευχέρεια των αρμοδίων υπηρεσιών, ή κατόπιν αιτημάτων των ενδιαφερομένων¹⁷. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας καθορισμού θα οδηγήσει κατ' ουσία στην κατάρτιση ενός «ακτολογίου», κατά τα πρότυπα του Κτηματολογίου και του πολυαναμενόμενου για τα δασικά οικοσυστήματα Δασολογίου.

Το «ακτολόγιο» θα συντελέσει δραστικά στη μείωση και την οριστική επίλυση των εμπραγμάτων αμφισβητήσεων μεταξύ Δημοσίου και ιδιωτών, αφού ο οριστικός καθορισμός των αιγιαλών σε ολόκληρη την Επικράτεια θα διαχωρίσει τη δημόσια από την ιδιωτική κτήση, ενώ τα αντικειμενικά και επιστημονικά κριτήρια του καθορισμού αυτού θα περιορίσουν σημαντικά τη δυνατότητα προβολής αξιώσεων ή αμφισβητήσεων εκ μέρους των ιδιωτών. Περαιτέρω, ο κατά τα ανωτέρω καθορισμός του αιγιαλού και της παραλίας θα συμβάλει στην οριοθέτηση του συνόλου των κοινοχρήστων χώρων αλλά και των ευπαθών οικοσυστημάτων στο σύνολο των παράκτιων περιοχών της χώρας, με αποτέλεσμα τον ευκολότερο συνολικό προσδιορισμό των εκτάσεων που χρήζουν προστασίας, τόσο ως προς την κοινοχρησία όσο και ως προς την οικολογική ισορροπία τους, ο οποίος αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τον χωροταξικό σχεδιασμό και την ορθολογική και βιώσιμη ανάπτυξη και οικονομική αξιοποίηση των παράκτιων και παρόχθιων περιοχών στο σύνολό τους.

Περαιτέρω, η χρήση των υποβάθρων επιτρέπει την αντιμετώπιση της ενδεχόμενης μη εμπρόθεσμης εκπλήρωσης εκ μέρους των αρμοδίων κρατικών οργάνων των καθηκόντων τους ως προς τον οριστικό καθορισμό του αιγιαλού, αφού στις περιπτώσεις αυτές η προκαταρκτική γραμμή αιγιαλού καθίσταται οριστική με διαπιστωτική πράξη του αρμόδιου Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης (άρθρο 4 παρ. 7 και παρ. 8 του ν. 2971/2001). Ωστόσο, η παραπάνω ρύθμιση, η οποία αξιοποιεί την προκαταρκτική γραμμή αιγιαλού που αποτυπώνεται στα υπόβαθρα, δεν

¹⁷ Το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 2971/2001, όπως είχε αντικατασταθεί με το άρθρο 113 του ν. 3978/2011 (ΦΕΚ Α' 137/16.06.2011) όριζε ότι «Εκτός της δυνατότητας της αυτεπάγγελτης κίνησης της διαδικασίας, όποιος ενδιαφέρεται για τον καθορισμό αιγιαλού και παραλίας, απευθύνεται στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία, η οποία μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την υποβολή σχετικής αίτησης ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο αν έχει ήδη γίνει καθορισμός».

δύναται να εφαρμοστεί προκειμένου περί περιοχών για τις οποίες είτε δεν έχει καταρτισθεί υπόβαθρο είτε δεν επιτρέπεται η ανάρτησή του για λόγους εθνικής ασφάλειας (άρθρο 4 παρ. 6).

Εξ άλλου, σύμφωνα με το νέο άρθρο 4 παρ. 2 εδ. β' του ν. 2971/2001, όπου υφίσταται ήδη εγκεκριμένη οριογραμμή αιγιαλού, η προκαταρκτική οριογραμμή αιγιαλού διαγράφεται από την Κτηματική Υπηρεσία και η εγκεκριμένη οριογραμμή αποτυπώνεται στο υπόβαθρο ως οριστική, εκτός αν η εγκεκριμένη οριογραμμή εντοπίζεται στο υδάτινο στοιχείο. Αν και η ρύθμιση αυτή επιτρέπει την επίσπευση της διαδικασίας στις περιοχές για τις οποίες υφίσταται ήδη καθορισμένη οριογραμμή αιγιαλού, τίθεται το ζήτημα της νόθευσης του ενιαίου, συστηματικού, σύγχρονου και επιστημονικά άρτιου και αντικειμενικού χαρακτήρα της διαδικασίας οριστικού καθορισμού των αιγιαλών στο σύνολο της Επικράτειας. Οι εγκεκριμένες οριογραμμές, οι οποίες κατισχύουν των σύγχρονων προκαταρκτικών οριογραμμών που έχουν αποτυπωθεί στα υπόβαθρα, είναι αποτέλεσμα διαδικασιών καθορισμού που έχουν λάβει χώρα ενδεχομένως προ μακρού χρόνου, και συνεπώς ενδέχεται να μην ανταποκρίνονται στην παρούσα πραγματική εικόνα του εδάφους, καθώς και στα σύγχρονα τεχνικά μέσα και δεδομένα¹⁸.

Τέλος, η κατάρτιση ψηφιακών υποβάθρων διευκολύνει την ηλεκτρονική ανάρτηση των αποφάσεων καθορισμού οριογραμμής αιγιαλού, των υποβάθρων και των λοιπών τεχνικών στοιχείων στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών (άρθρο 4 παρ. 4), η οποία επιτρέπει την άμεση και αποτελεσματική ενημέρωση όχι μόνο των άμεσα ενδιαφερομένων, αλλά και κατά γενικότερο τρόπο του κοινού, εναρμονιζόμενη πλήρως με το πνεύμα και τις διατάξεις της Διεθνούς Σύμβασης Aarhus της 25 Ιουνίου 1998¹⁹ περί της υποχρέωσης εξασφάλισης της πρόσβασης του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες.

¹⁸ *ιδ.* Α. Αργυρίου, *οπ. π.*, όπου σε πολλά παραδείγματα είναι εμφανής η απόκλιση μεταξύ της προκαταρκτικής και της προγενεστέρως καθορισμένης οριογραμμής αιγιαλού. Η πιθανότητα η κατά παλαιότερο χρόνο εγκεκριμένη οριογραμμή να μην ανταποκρίνεται στην τρέχουσα πραγματική κατάσταση αναγνωρίζεται από την ίδια τη νομοθετική ρύθμιση, η οποία προβλέπει το ενδεχόμενο η οριογραμμή αυτή να τοποθετείται σήμερα εντός του υδάτινου στοιχείου.

¹⁹ ν. 3422/2005, ΦΕΚ Α' 303/13.12.2005.

Συμπερασματικά, δεν χωρεί αμφιβολία ότι η συστηματική καταγραφή του συνόλου του παράκτιου και παρόχθιου χώρου σε όλη την Επικράτεια με αντικειμενικό τρόπο και με τη χρήση σύγχρονων τεχνικών μέσων συνιστά μία εντυπωσιακή εξέλιξη στο δίκαιο της χωροταξίας και του περιβάλλοντος. Τούτου λεχθέντος, η πλήρης αξιοποίηση της παραπάνω καταγραφής των παράκτιων οριογραμμών ως ενός ενιαίου και σταθερού «ακτολογίου» προϋποθέτει όχι μόνο την ταχεία ολοκλήρωση της νόμιμης διαδικασίας καθορισμού, αλλά και την εντός ευλόγου χρόνου οριστική επίλυση των τυχόν δικαστικών αμφισβητήσεων μεταξύ του Δημοσίου και των πολιτών, καθώς και τη συνεχή επικαιροποίηση των οριστικών οριογραμμών, προκειμένου περί περιοχών των οποίων η μορφή μεταβάλλεται διαρκώς λόγω των φυσικών φαινομένων και των νομίμως εκτελουμένων τεχνικών έργων.